

DATOS IDENTIFICATIVOS

A Responsabilidade Social na Empresa

Materia	A Responsabilidade Social na Empresa			
Código	V03M134V01101			
Titulación	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	5	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Rodríguez Daponte, María del Rocío			
Profesorado	Dopico Parada, Ana Isabel Pita Castelo, Jose Rodríguez Daponte, María del Rocío			
Correo-e	rocio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código				
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.			
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.			
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.			
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo			
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.			
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos			
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual			
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo			
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complejidad de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos			
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas			
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo			

B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüedades
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a novas situacións
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo
C1	Interpretar a nova realidade social e a súa aplicación ás tarefas da dirección e organización de empresas, á análise prospectivo da competitividade e ao impulso do desenvolvemento organizativ
C2	Identificar cales son os stakeholders e entender a súa importancia
C3	Comprender as implicacións do comportamento ético na estratexia empresarial e nos procesos de toma de decisións, e a súa relación coa motivación, liderado e cultura empresarial
C4	Coñecer os sistemas de xestión, normas, verificación e posibles certificacións da RSC
C6	Elaborar memorias de sustentabilidade
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamiento de datos, e posterior utilización
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer o concepto de RSE e a súa aplicación ás tarefas da dirección e organización de empresas, á análise prospectivo da competitividade e ao impulso do desenvolvemento organizativo	A1	B3 B13	C1 C3	
Identificar cales son os stakeholders e entender a súa importancia		B1 B2 B10	C2	
Analizar e describir os sistemas de xestión, normas, verificación e posibles certificacións da RSC	A5	B8	C4	
Elaborar memorias de sustentabilidade,	A3	B4 B6 B11	C6	D2
Difundir de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa.	A2	B5 B9		D1
Reflexionar sobre responsabilidades sociais e éticas	A4	B7 B12		D3 D4

Contidos

Tema

A Responsabilidade Social Empresarial. Evolución do concepto. Dimensións

Marco institucional e iniciativas internacionais para o fomento da RSE.

Os grupos de interés o Stakeholders

Xestión da RSE nunha institución.

Memorias de sustentabilidade, visión global e adaptación a cada organización.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	10	35	45
Presentación	5	15	20
Traballos de aula	10	20	30
Lección maxistral	10	20	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións idóneas ou correctas, en base ao razoamento coa información dispoñible e a interpretación dos resultados
Presentación	O alumno presentará os resultados do seu traballo individual ou en grupo. Valorarase tanto o contido do mesmo como a presentación.

Traballos de aula	De maneira grupal se resolverán as tarefas plantexadas polo docente como complemento das cuestións teóricas plantexadas.
Lección maxistral	SESIÓN MAXISTRAL PARTICIPATIVA: Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	
Resolución de problemas	
Presentación	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	Avaliarase o traballo realizado polo alumno	20	A2 A3	B1 B5 B11	C2 C4 C6	D4
Presentación	Avaliarase a capacidade de análise de casos reais de empresas	70	A4	B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B12 B13	C2 C4 C6	D1 D2 D3 D4
Traballos de aula	Se evaluará o traballo realizado por o alumnado	10	A2 A3	B1 B7 B10	C2 C4	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O MAiE segue un sistema de avaliación continua e esixe unhaspresencialidade mínima do 80%. Para aqueles alumnos que non cumpran apresencialidade ou que non alcancen o 50% da cualificación na avaliacióncontinua, terán que acudir a segunda convocatoria. Nesta convocatoria poderaseesixir un exame.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plagiados ou copiados supoñerá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ALMAGRO, J., GARMENDIA, J.A., TORRE. I., **Responsabilidad social: una reflexión global sobre la RSE**, Prentice Hall, 2009
- BOWEN, H.R., **Social Responsibilities of the Businessman**, 1953
- CARROL, A.B., "**Corporate social responsibility. Evolution of a definitional construct**", vol 38, nº3. pag 168-295, 1999
- CARROLL, A.B., "**The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders**", Nº 34, PAG. 39-48, 1991
- DOPICO PARADA, A.I., RODRÍGUEZ DAPONTE, R Y GONZÁLEZ VÁZQUEZ, E., "**Valoración de la RSC por el consumidor y medición de su efecto sobre las compras**", nº 54 (1), pag. 39-52, 2014
- Foretica, **Proactive stakeholder engagement. Practical Guide for companies and stakeholders**, 2008
- FREEMAN, R. E., "**The politics of stakeholder theory: Some future directions**", nº 4, pag. 409-421, 1994
- FREEMAN, R. E., "**Ending the so called Friedman-Freeman debate**", Vol.18, (2), pag.162-166, 2008
- FREEMAN, R. E., **Strategic Management: A stakeholder approach**, Pitman, 1984
- GARCÍA DEL JUNCO, J.; PALACIOS FLORENCIO, B. Y ESPASANDÍN BUSTELO, F., **Manual práctico de responsabilidad social corporativa**, Ediciones Piramide, 2014
- HARTMAN, LAURA P; DESJARDINS, J. Y ESPINOZA, F.A., **Ética en los negocios : decisiones éticas para la responsabilidad social e integridad personal**, McGraw-Hill, 2014
- MAIGMAN, I., FERRELL, O. C., Y FERRELL, L., "**A stakeholder model for implementing social responsibility in marketing**", 39, nº 9/10, pag. 956- 977, 2005
- RAUFFLET, E., **Responsabilidad social empresarial**, Pearson, 2012
- RIVERA, J. M., **Gestión de la RSC**, NETBIBLO, 2010

Bibliografía Complementaria

COMISION EUROPEA, **Comunicación de la Comisión relativa a la RSE: una contribución empresarial al desarrollo sostenible**, 2002

DE LA CUESTA, M., **El porqué de la responsabilidad social corporativa**, vol. 2813, pp. 45-58, 2004

DOPICO PARADA, A.I., RODRÍGUEZ DAPONTE, R Y GONZÁLEZ VÁZQUEZ, E., **La responsabilidad social empresarial y stakeholders: un análisis clúster**, nº 21 (1), pag. 99-114, 2012

FERNÁNDEZ, J. L. Y BAJO, A., **La Teoría del Stakeholder o de los Grupos de Interés, pieza clave de la RSE, del éxito empresarial y de la sostenibilidad**, nº 6, Vol 6, pag. 130-143, 2012

MITCHELL, R., AGLE, B. Y WOOD, D., **Toward a theory of stakeholder identification and salience: defining the principle of who and what really counts**, Vol. 22, nº 4, pag. 853-886, 1997

MORRÓS RIBERA, J. Y VIDAL MARTÍNEZ, I., **Responsabilidad social sostenibilidad : GRI e ISO 26000**, Fundación Confemetal, 2014

PÉREZ CARRILLO, E. COORD, **Gobierno corporativo y responsabilidad social de las empresas**, Marcial Pons, 2009

RODRÍGUEZ DAPONTE, R. Y DOPICO PARADA, A. I., **RSE y Stakeholders: La visión de las empresas de Galicia ante los distintos grupos de interés**, 2012

Recomendaciones

Outros comentarios

Paxinas WEB que el alumno debe consultar:

<http://www.corresponsables.com/>

<http://www.diarioresponsable.com/>

<http://www.expoknews.com/>

www.clubsostenibilidad.org

www.csreurope.org

www.europapress.es/epsocial/rsc/

www.foretica.es

www.globalreporting.org

www.observatoriorsc.org

http://www.oecd.org/department/0,3355,en_2649_34889_1_1_1_1_1,00.html

www.unglobalcompact.orgwww.pactomundial.org

REFERENCIAS DO SISTEMAS DE XESTIÓN DA RSE.

AA1000: www.accountability21.net/aa1000series

ISO/WD26000: www.iso.org/sr

SA8000: www.sa8000.org

SGE21: <http://www.sge21.foretica.es/es/>